

Asia: VN/2449/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle peitelystä osingonjaosta ja irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

LAUSUNTO

Valtiovarainministeriö on kirjeellään 22.09.2022 pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 annetun lain muuttamisesta sekä eräiden muiden verolakien muuttamisesta.

Esitämme lausuntonamme kunnioitten seuraavan.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi lakia koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023. Lain soveltamisaikaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että korotettuja poistoja saataisiin tehdä vuosien 2020–2023 lisäksi myös vuosien 2024 ja 2025 verotuksessa. Lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia (EVL), maatilatalouden tuloverolakia (MVL) ja tuloverolakia (TVL) siten, että peitelty osinko olisi kokonaan veronalaista tuloa. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että lakeja peitellyn osingon täydestä veronalaisuudesta sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

Koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetut poistot

Laki koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista verovuosina 2020–2023 on sallinut elinkeinon- tai maataloudenharjoittajan vähentää uuden koneen, kaluston tai muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenosta poistona enintään 50 prosenttia verovuosina 2020–2023. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että mahdollisuutta tehdä korotettuja poistoja jatketaan verovuosille 2024 ja 2025.

Korotettujen poistojen salliminen verotuksessa nähdään yritysten kannalta merkittävänä verohuojennuksena, sillä korotettu poisto vähentää yrityksen verotettavaa tuloa sinä vuonna, jona korotettu poisto tehdään. Korotettujen poistojen mahdollisuus tekee koneisiin ja kalustoon investoinnin yrityksille houkuttelevammaksi, mikä osaltaan voi kiihdyttää talouskasvua. Lainmuutoksella korotettujen poistojen jatkamisesta verovuosille 2024 ja 2025 on oletettavasti merkittäviä positiivisia vaikutuksia. Esitysluonnokseen ei ole tarvetta tehdä muutoksia korotettujen poistojen osalta.

Peitellyn osingon täysi veronalaisuus

Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että EVL:n, MVL:n ja TVL:n peiteltyä osinkoa koskevat säännökset muutetaan siten, että peitelty osinko olisi osingonsaajalle kokonaisuudessaan veronalaista tuloa. Esitysluonnoksen mukaan muutettuja lakeja sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 2023 toimitettavassa verotuksessa.

Peitellyn osingon verotus on muuttunut vuosien varrella. Hallituksen esityksessä Eduskunnalle yritys- ja pääomaverouudistukseksi (HE 92/2004 vp.) ehdotettiin, että vuodesta 2005 eteenpäin peiteltyä osinkoa verotettaisi sataprosenttisesti ansiotulona. Eduskunta kuitenkin katsoi, että muutos sataprosenttiseen ansiotuloverotukseen ei olisi ollut perusteltua, sillä se olisi ankaroittanut peitellyn osingon verotuskäytäntöä aiemmasta. Siitä syystä peiteltyä osinkoa siirryttiin verottamaan 70-prosenttisesti veronalaisena tulona, kuten avointakin osinkoa.

Peiteltyä osinkoa on verotettu vuodesta 2014 asti 75-prosenttisesti ansiotulona. Samaan aikaan kun peitellyn osingon veronalaisuusprosentti nousi, yhteisöveroprosentti laskettiin 24,5 prosentista 20 prosenttiin. Esitysluonnoksessa mainitaan, että peitellyn osingon veronalaisuusprosentin muutos tehtiin samaan aikaan avointa osinkoa vastaavasti.

Muutokset peitellyn osingon veronalaisuusprosentissa ovat tähän asti tapahtuneet samanaikaisesti avoimen osingon veronalaisuusprosentin kanssa. Mikäli peiteltyä osinkoa alettaisi verottamaan kokonaisuudessaan ansiotulona, ei yhtäläisyys avoimen osingon verotuksen kanssa enää jatkuisi. Esitysluonnoksen mukaan peiteltyjä osinkoja koskevalla muutoksella ei katsota olevan merkittäviä

vaikutuksia verovelvollisille taikka viranomaisen toimintaan, koska kyseessä olisi kaavamainen veronalaisuusprosentin muutos.

Muutos 75 prosentista sataan prosenttiin voi kuitenkin aiheuttaa merkittäviä ja mahdollisesti jopa kohtuuttomia veroseuraamuksia osingonsaajalle, eikä muutosta tulisi tulkita siten, että se vaikuttaisi vain peitellyn osingon verotukseen. Viivästysseuraamukset, kuten veronkorotukset sekä korot, saattavat nousta huomattavasti, kun pääoma, josta seuraamukset lasketaan, on suurempi. Monesti peitellyn osingon säännöksen realisoituminen saattaa johtua osingonsaajan ymmärtämättömyydestä tai huolimattomuudesta, jolloin voisi olla huomionarvoista tarkastella, onko kohtuullista määrätä veronkorotusta tai muita seuraamusmaksuja koko osingon määrästä. Veronalaisuuden muutoksella olisi monitasoisia seuraamuksia, joita voisi olla syytä vielä tarkastella kokonaisuutena ennen hallituksen esityksen antamista eduskunnalle.

Kuten aiemminkin ennen peitellyn osingon veronalaisuusprosentin muuttamista, saattaisi tälläkin kertaa olla tarpeellista pohtia, onko osingonsaajan verotuksen merkittävä kiristäminen perusteltua. Peitellyn osingon verottaminen sataprosenttisesti saajansa ansiotulona 75 prosentin sijaan mahdollistaisi valtiolle arviolta noin 2 miljoonan euron vuosittaisen hyödyn. Pohdinnan arvoista voisi olla, onko vuosittainen fiskaalinen hyöty riittävän painava syy kiristää peitellyn osingon verotusta erityisesti huomioiden kasvavat seuraamusmaksut.

Lopuksi

Mahdollisuus jatkaa korotettujen poistojen tekemistä koneen, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden hankintamenosta myös vuosina 2024 ja 2025 esitysluonnoksessa esitetyllä tavalla vaikuttanee yritysten investointihalukkuuteen positiivisesti. Peitellyn osingon verotuksen kiristämisen sekä erityisesti siitä aiheutuvien viivästysseuraamuksien kasvun suhdetta kohtuullisuuteen saattaisi vielä olla tarpeellista tarkastella.

Kristiina Äimä

OTT, VT, LL.M., Helsinki

Aki Kokko

OTM, Helsinki

Jenni Jokinen

KTM, Helsinki

Jenni Jokinen

Lausunnon antajat: Äimä Kristiina, Kokko Aki ja Jokinen Jenni